

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 06.05.2010
Sayı : 9795

13849

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını dilerim.

Ali İhsan Köktürk
CHP Zonguldak Milletvekili

ANAYASA MADDE 133: “Devletçe kamu tüzelkişiliği olarak kurulan tek radyo ve televizyon kurumu ile kamu tüzelkişilerinden yardım gören haber ajanslarının **özerkliği ve yayınlarının tarafsızlığı** esastır.”

TRT YASASI MADDE 1: “ Bu Kanunun amacı, radyo ve televizyon ile tüm medya araçlarından yapılan yayınların düzenlenmesine ve **özerkliği ve tarafsızlığı Anayasada hükme bağlanan** Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.”

Anayasa Mahkemesi’nin TRT’nin özerkliği ve tarafsızlığından ne anlaşılması gerektiği 1968/46, 1990/2, 1990/8 sayılı kararlarında açıkça anlatılmıştır.

Anayasa Mahkemesi’nin 1968/ 46 sayılı kararı:

“Radyo ve Televizyon istasyonlarının idaresinin, Özerk Kamu Tüzel kişiliği halinde kanunla düzenleneceği hükmünü koymakta ve Kurumu, her türlü Radyo ve Televizyon yayımlarını, tarafsızlık esaslarına göre yapmak yükümü altına sokmaktadır.

Bu nedenlerle kanun koyucu, düzenlemeyi yaparken, Kurumun özerk olma niteliğini belirtici ve koruyucu şekilde ve tarafsız yayım esaslarını sağlayıcı nitelikte hükümler koymak zorundadır. Tabii, buradaki Anayasa ereğinin, bu konuların kanunda sadece birer terim halinde yer alması olmayıp, Kanunun Tümü itibarile, kurulan kurumun gerçekten özerk bir niteliğe kavuşturulması ve yayımlardaki tarafsızlığın hiçbir kuşkuyla yer vermeyecek biçimde sağlanması olduğunu izaha lüzum yoktur.

Görülüyor ki asıl erek, Kurumun siyasî iktidarın etkisi dışında bırakılıp tarafsız olarak görev yapmasıdır. Bunun için de Kurumun, özerk olarak kurulması, yani gerek yürütme organının, gerek siyasî partilerin, gerekse kişilerin her türlü etkisine karşı korunmuş olarak teşkilâtlandırılması ve yetkilendirilmesi zorunludur.

Kanun koyucunun, bu düzenlemeyi yaparken, Anayasa’nın kuruluşun, özerk bir yönetim biçimi ile yönetilmesini kamu yararı bakımından zorunlu görmüş olduğunu bir an hatırdan çıkarmaması ve düzenleme vesilesiyle özerkliği doğrudan doğruya veya dolaylı yollarla gölgeleyecek nitelikte kayıtlama ve sınırlamalardan kaçınılması zorunlu bulunmaktadır”

Anayasa Mahkemesi’nin 1990/2 sayılı kararı;

“Anayasa’nın 133. maddesindeki, “Radyo ve Televizyon istasyonları, ancak Devlet eli ile kurulur ve idareleri tarafsız bir kamu tüzelkişisi halinde -düzenlenir.

Kanun; ... Kurumun yönetim ve denetiminde, yönetim organlarının oluşturulmasında ve her türlü radyo ve televizyon yayınlarında tarafsızlık ilkesini gözetir.” biçimindeki hüküm ile, kurumun kuruluşunda ve yayınlarında tarafsızlık ilkesinin sürekli gözetilmesi ve tüzelkişiliğin tarafsız olması esası getirilmiştir. Yansızlığın gerçekleştirilmesi ise, **TRT’nin, gerek iktidar partisinden ve gerekse öteki yönlerden gelebilecek etkilerden korunacak yapıda olmasını gerektirir. Siyasal iktidarın baskısına maruz bırakıcı nitelikteki her önlem yansızlık ilkesine ters düşer.**

Anayasa Mahkemesi’nin 1990/ 8 sayılı kararı;

“Siyasal iktidarların müdahalelerine açık olan kurumlar, çalışmalarında başarılı olamaz ve hızlı bir bozulmaya uğrarlar. Hukuksal gereklerin yerini siyasal istemlerin alması durumunda bu sonuç kaçınılmazdır. Hukuk devletinde ise adaletin, hak ve özgürlüklerin gereklerine uyulması savsaklanamayacağı gibi yöneticilerin kişisel tutumlarına, gelişigüzel isteklerine bırakılamaz. Anayasa’nın radyo-televizyon yayınlarının çok yönlü etkinliği gereği sağladığı güvencenin anlamına ters düşen düzenlemeler uygun karşılanamaz. **Temel erek, radyo-televizyon yönetiminin siyasal iktidarın etkisinden uzak tutulmasıdır. Dışlanan etki, yalnız siyasal iktidarla sınırlı olmayıp tüm yönetim makamlarının, siyasal partilerin, gerçek ve tüzelkişilerin de yansızlığı gölgeleyecek tutum ve davranışlarına kapalılığı anlatır. Yansızlığı olumsuz yönde etkileyecek sınırlama ve kayıtlamalar da yerinde görülemez. Demokratik bir toplum düzeninde karşılıklı etkileşimin oluşturduğu olumlu ortamın her tür olumsuz etkiden korunması gerekir”**

TRT El Türkiye ismiyle yayına başlayan kanalın açılışı Başbakanlığın Dolmabahçe Sarayı’ndaki çalışma ofisinde yapılmıştır.

Buna göre;

1. Anayasa’da ve yasasında özerk ve tarafsız olduğu açıkça yazan bir kurumun Başbakanlığın çalışma ofisinde ne işi vardır?
2. Demokratik bir hukuk devleti olduğunu iddia eden bir ülkede böyle bir şeyin olması mümkün müdür?
3. Bu durum Anayasada ve yasasında özerk olduğunu yazan kurumların tamamı AKP’nin kontrolüne girdiği anlamına gelmeyecek midir?
4. TRT Genel Müdür aynı zamanda Ulaştırma Bakanlığı’nın bir memuru olarak Türk Telekom ve iştiraklerinde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır, bu durum yasalara ve etik ilkelere uygun mudur?
5. Bu kanalda dini içerikli programlar yayınlanacak mıdır? Yayınlanacak ise hangi günlerde hangi programlar yayınlanacaktır?
6. Dini içerikli programlarda Arap ülkelerindeki kıstaslar mı, Türkiye’deki kıstaslar mı dikkate alınacaktır?
7. TRT El Türkiye ismi ile yayına başlayan kanalın koordinatörlüğüne atanan kişinin lise mezunu olduğu doğru mudur?
8. Bu kişi Mısır’da üniversite eğitimi görmüş müdür, görmüş ise hangi üniversite de eğitim-öğrenim yapmıştır?

9. Sözleşmeli Personel statüsündeki bir kişinin TRT'de kanal koordinatörü olarak atanması anayasa ve yasalara uygun mudur?
10. Sözleşmeli personelin yönetim kademelerine atanması / görevlendirilmesi 2954 ve 657 sayılı yasa ile Anayasa'nın hangi maddesine göre yapılmıştır?
11. Bu konuda alınmış bir yönetim kurulu kararı varsa bu kararın yasal dayanağı nedir?
12. Bu atama / görevlendirme Anayasa Mahkemesi, 23.07.2009 Perşembe günü yaptığı toplantıda verdiği 2005/145 sayılı karara, uygun mudur?
13. Sefer Turan'a görev tahsisli lojman verilmiş midir? Verilmiş ise bu lojmanın mülkiyeti TRT'ye mi aittir? Söz konusu lojmanın mülkiyeti TRT'ye ait değilse ne kadar kira ödenmektedir?